

ΚΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΔΕΙΨΥΙΑΙ.

Τόμος Γ'.

ΑΡΙΘΜ. 23 (71).

Συνδρομή, ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἰανουαρίου καὶ 1. Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους, ἐξάμηνος μόνον καὶ προπληρωτέα: Πανταζοῦ φράγκ. χρ. 10 ἢ μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Γ'.

τῇ 1/13. Δεκεμβρίου 1887.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΣ.

Ἐγγενήθη ἐν Κρουσόβῳ τῆς βορειοδυτικῆς Μακεδονίας τῇ 25. Δεκεμβρίου 1827. Παιδευθεὶς ἐκεῖ τὰ πρῶτα ἑλληνικὰ μαθήματα μετέβη περὶ τὸ τέλος τοῦ 1843 εἰς Ἀθήνας, ἐνθα διανύσας τὰς γυμνασιακὰς καὶ πανεπιστημιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα τῷ 1848, ὅπου καὶ ἐσχολάρχῃσε τέσσαρα ἔτη. Ἐκεῖθεν προεκληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Γρ. Γ. Παπαδοπούλου ἐδίδαξεν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ αὐτοῦ Ἐκπαιδευτηρίῳ ἐπὶ δύο ἔτη. Τῷ 1855 ἦλθεν εἰς Γερμανίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν φιλολογικῶν αὐτοῦ σπουδῶν δαπάνῃ τῆς πόλεως τῶν Σερρῶν, ἥτις εἶχεν ἔκτοτε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἰδρύσῃ ἐν ἑαυτῇ καλῶς κατηρτισμένον Γυμνάσιον. Τῷ 1858 ἐξετασθεὶς τὰς διδασκαλικὰς ἐξετάσεις ἐν Γοτtingῃ, ὅπου καὶ ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον μέρος τῶν „Ξενοφωντείων“ αὐτοῦ, „Διορθώσεων“, ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν καὶ διεύθυνεν τὸ ἀτελὲς τότε Γυμνάσιον τῶν Σερρῶν ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. Ἀναγκασθεὶς ν' ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν διὰ τὰς οἰκονομικὰς τῆς κοινότητος δυσχερείας, ἐπελθούσας ἐκ τινων ἀδίκων καὶ καταδολιπτικῶν μέτρων τῆς ἐγγωρίου διοικήσεως, ἀπῆλθε καὶ πάλιν εἰς Ἀθήνας, ὅπου τῇ 5. Ὀκτωβρίου 1862 διορίσθη Καθηγητὴς εἰς τὸ Α'. Γυμνάσιον, τὸ ἐν τῷ Βαρβακείῳ, καὶ ἐκεῖ ἐδίδαξε μέχρι τοῦ 1875, διορισθεὶς καὶ

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Γ'.

Ἐφορος τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης καὶ ὡς τοιοῦτος ἐπ' ὀλίγους μόνον διατελέσας μῆνας.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς γυμνασιακῆς αὐτοῦ καθηγεσίας ἐδημοσίευσεν τὸ δεύτερον μέρος τῶν „Ξενοφωντείων Διορθώσεων“, αὐστηρῶς κριτικῆς ἐργασίας καὶ καρποῦ μακρᾶς ἐπιστημονικῆς παρασκευῆς. Ἀλλ' ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατέστησε πασίγνωστον καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ Πανταζίδου εἶνε

τὸ „Ὀμηρικὸν Λεξικόν“ του, ἐγκαινίσαν νέαν ἐποχὴν τῆς παρ' ἡμῖν σπουδῆς τοῦ Ὀμήρου, ὃν ἐξ ὀνόματος καὶ δεκάδων τινῶν ἐκ τῶν στίχων του ἐγνώριζον πρότερον οἱ ἀποφοιτῶντες ἐξ ἑλληνικῶν Γυμνασίων. Ἐμφοροῦμενος αὐτὸς τῶν ὑγιεστάτων ἐκείνων ἰδεῶν περὶ τῆς μελέτης καὶ διδασκαλίας τῶν ἑλληνικῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων, ἀς ἀνέπτυξεν ἐν τῷ προλόγῳ τῆς Γραμματολογίας τοῦ Μυλλέρου ὁ ἰσότιμος φίλος του, ὁ ἀείμνηστος Κυπριανός, ἐξελλήνισε λαμπρὸν γερμανικὸν βοήθημα πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλλήνων, διὰ πολυετοῦς καὶ ἐπιπόνου μετουσιώσεως καὶ βασάνου χαρίσας εἰς διδασκόντας καὶ διδασκομένους τέλειον πρὸς αὐτάρκη μελέτην τοῦ Ὀμήρου ὄργανον. Ἡ πέμπτη καὶ στερεότυπος ἀπὸ τοῦ 1880 ἐκδοσις τοῦ λεξικοῦ τούτου δὲν λείπει ἐξ οὐδεμίας διδασκαλικῆς καὶ μαθητικῆς παρ' ἡμῖν βιβλιο-

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΤΑΖΙΔΗΣ.

Καθηγητὴς τῆς Ἑλλ. Φιλολογίας καὶ Παιδαγωγίας.

θήκης, γνωστὸν δὲ ὅτι δύο-τρία μόνον, καὶ ὄχι περισσότερα, εἶνε τὰ βιβλία, ὅσα τοσοῦτον ἐπιτυχῶς καὶ εὐσυνειδήτως ἐξελληνισθέντα μέχρι τοῦδε, ἐχρησίμευσαν πρὸς φωτισμὸν τοῦ ἔθνους, ὅπερ τοσαῦτα ἐδυοῖσσε καὶ δυοιάζει χάριν τῆς γερμανομαθείας.

Κατὰ τὸ 1875 ἐτάχθη ὁ Πανταζίδης εἰς τὴν πρέπουσαν αὐτῷ ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ θέσιν. Ἄλλη τις καὶ εὐρυτέρα ἀντίληψις τῆς ἐπιστήμης, εἰς ἣν ὅλος καὶ μετ' ἀγάπης ἀφιερῶθη, κοσμιότης ἡθους καὶ πνευματικὴ χάρις,

ἥτις διαφαίνεται καὶ εἰς τὰς ὀλίγας ἐκεῖνας σελίδας, αἷς προέταξε τοῦ Ὀμηρικοῦ λεξικοῦ του, ἠξίωσαν αὐτὸν μετὰ δύο ἔτη τῆς τιμῆς, ὅπως συντελῇ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ἡμετέρων Βασιλοπαίδων.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω συγγραμμάτων ἐδημοσίευσε διατριβάς τινας ἐν τοῖς ἀθηναϊκοῖς περιοδικοῖς, κατὰ τὸ πλεῖστον κριτικὰς. Ἀλλὰ τὸ Ἔθνος ἀναμένει παρὰ τοῦ προσφιλοῦς Καθηγητοῦ καὶ ἄλλα ἔργα ὑπὲρ τῆς σπουδαζούσης νεολαίας, χρήσιμα εἰς τοὺς ἡμετέρους φιλομαθεῖς.

ΑΙΦΝΙΔΙΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ ΚΑΙ ΑΦΥΣΙΚΟΙ ΘΑΝΑΤΟΙ.

(Κατὰ τὸν ἐν Μονάχῳ καθηγ. Νουσβάουμ.)

Ἐὰν τάξειδεύων τις, ἢ προσευχόμενος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ περιπατῶν καθ' ὁδόν, ἢ διασκεδάζων ἐν συναναστροφῇ αἰφνης ἴδῃ ἐμπροσθέν του ἄνθρωπον καταληφθέντα ὑπὸ αἰφνιδίου παθήματος ἢ νόσου, ἐκδηλοῦ τὴν θέλησιν καὶ τὸν πόθον νὰ τὸν βοηθήσῃ. Ἀλλὰ μόνῃ ἡ καλὴ θέλησις δὲν ἀρκεῖ. Ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ἀναγκαῖα πρὸ πάντων εἶνε ἡ προσοχὴ καὶ ἡ πεποίθησις, ὅτι ἡ παρεχομένη βοήθεια γίνεται καταλλήλως καὶ οὐχὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ βλάβῃ μᾶλλον ἀντὶ νὰ ὠφελήσῃ τὸν παθόντα. Ὑποθεσίσθω ὅτι καταπίπτει τις αἰφνης λιπόθυμος. Συνήθως οἱ ἄνθρωποι εἰς παρομοίαν περίστασιν ὁρμῶσι δραμαῖοι πρὸς τὸν καταπεσόντα, τὸν ἐγείρουσιν ἢ τὸν θέτουσιν ἐπὶ ἔδρας, ἢ θρανίου. Ὁ τρόπος οὗτος τῆς βοήθειας εἶνε ὅλως ἐσφαλμένος. Οἱ λιποθυμοῦντες ἔχουσι τὴν καρδίαν πλήρη αἵματος καὶ τὸν ἐγκέφαλον ὅλως ἀναιμικόν. Διὰ τοῦτο καὶ καταλαμβάνονται ὑπὸ σκοτοδίνης καὶ πίπτουσι κατὰ γῆς ἀναισθητοί. Οὐδέποτε λοιπὸν πρέπει νὰ ἐγείρωμεν τὸν λιπόθυμον, ἀλλὰ μᾶλλον εἶνε ἀνάγκη τὴν κεφαλὴν του νὰ θέτωμεν χαμηλότερα τοῦ σώματος. Τοῦτο κατορθοῦται πολὺ εὐκόλως, ἐὰν τὸν ἀσθενῇ ἐξαπλώσωμεν ἐπὶ τραπέζης καὶ ἀφήσωμεν τὴν κεφαλὴν του νὰ κρέμαται ἀπὸ τοῦ χεῖλους αὐτῆς, ἢ ἀπλούστατα ἐὰν ὑψώσωμεν τοὺς πόδας του. Ἦδη ἡ καρδία ἀναλαμβάνει δυνάμεις καὶ εὐχερέστερον ὠθεῖ τὸ αἷμα πρὸς τὴν κεφαλὴν, ἐν ᾧ ὁ ἀσθενὴς ἐντὸς βραχείας συνέρχεται εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ περὶ πάντων προνοοῦσα φύσις ἐφρόντισεν εἰς πολλὰς ἀσθενείας ἢ ἰδίᾳ νὰ δώσῃ τὰ κατάλληλα φάρμακα. Ὁ λιπόθυμος πίπτει καταγῆς καὶ τοῦτο εἶνε τὸ ἀριστὸν δι' αὐτὸν φάρμακον. Διὰ τοῦτο „μακρὰν τὰς χεῖρας“ ἀπὸ τοῦ φαρμάκου τούτου τῆς φύσεως. Τὸ καλλίτερον εἶνε κατόπιν ἐξαπλωμένον νὰ ἐκδύσῃ τις τὸν ἀσθενῇ, νὰ τὸν περιχύσῃ διὰ ψυχροῦ ὕδατος καὶ νὰ φέρῃ πρὸ τῆς ῥινός του τὸ λεγόμενον ἀγγλικὸν ἄλας. Ἐὰν ὁ ἀσθενὴς συνῆλθεν ἤδη εἰς ἑαυτὸν, ἀρκεῖ μόνον νὰ τῷ προσφέρῃ τις ποτήριον ζύθου, ὅστις εἶνε κατὰ τὰς ἀποθυμίας προτιμότερος καὶ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ κονιάκ.

Τὴν ἰδίαν μέθοδον πρέπει νὰ τηρῶμεν καὶ ἀπέναντι τῶν καταπιπτόντων ἀφ' ὑψηλοῦ. Ὑποθέσωμεν ὅτι ἐπεσε τις ἀπὸ ἐξώστου οἰκίας, ἢ ἐκτυπήθη κατὰ κεφαλῆς ὑπὸ δένδρου ὑλοτομούμενου. Ἀμφότεροι πάσχουσι διάσεισιν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ γίνονται ὠχροὶ καὶ ψυχροί. Αἱ διάφοροι ἐρευναι τῶν ἱατρῶν ἀπέδειξαν, ὅτι κατὰ τὰς διασεις ἐπέρχεται μόνον ἀναιμία τοῦ ἐγκεφάλου. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῆς ὑποθέσεως ταύτης προσέκαλεσαν καὶ τεχνητὰς διασεις καὶ εὗρον ὅτι αὗται δύνανται νὰ παρεχθῶσι καὶ διὰ πολλῶν μικρῶν κτυπημάτων, ὡς καὶ δι' ἐνὸς ἰσχυροῦ κτυπήματος.

Τὰ πειράματα ταῦτα ἐγίνοντο ἐπὶ κυνῶν καὶ κατὰ τὰς νεκροφίας εὗρεθῃ ὅτι οὐδὲν λείπει ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου, οὐδὲν αὐτοῦ στοιχεῖον οὔτε διερράγη οὔτε ἐπαθεν ἄλλην τινὰ βλάβην, ἀλλὰ μόνον ὅτι ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν ἀναιμία. Ἐὰν λοιπὸν αὕτη ἀρθῇ ἐκ τοῦ μέσου, ὁ ἀσθενὴς ἀναλαμβάνει τὰς δυνάμεις του καὶ θεραπεύεται.

Καὶ τὸν ἐπιληπτικὸν ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ ἐγείρωμεν ἐκ τοῦ ἐδάφους. Οὗτος πίπτει κατὰ γῆς, κάμνει σπασμωδικὰς κινήσεις, κρούει διὰ τῶν ποδῶν, διὰ τῶν χειρῶν κτλ. Ὅσάκις τοιοῦτό τι συμβαίνει, οἱ ἄνθρωποι σπεύδουσιν ἀθρόοι, κρατοῦσι τὰς χεῖρας τοῦ ἀσθενοῦς, ὑψώνουσι τὴν κεφαλὴν κτλ. Ταῦτα πάντα δὲν πρέπει νὰ γίνωνται! Ὅσάκις ἐξασκεῖται τοιαύτη βία κατὰ τῆς ἐπιληψίας, ὁ ἀσθενὴς καταλαμβάνεται συχνότερον ὑπ' αὐτῆς. Πρέπει δὲ καὶ τὰ παῖδια νὰ φέρονται μακρὰν τοῦ θεάματος αὐτῆς, διότι ταῦτα ἐκ φόβου καὶ ἐκ μόνης τῆς θέας τῆς δύνανται νὰ τὴν κληρονομήσωσι. Τὴν προσοχὴν ἡμῶν πρέπει νὰ περιορίζωμεν εἰς τὸ νὰ μὴ ἐπιφέρῃ ὁ ἐπιληπτικὸς βλάβην μόνον τινὰ εἰς ἑαυτὸν. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἐγείρωμεν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοὺς πύσχοντες ὑπὸ τὰς ἐξῆς τέσσαρες περιστάσεις: ἐὰν λιποθυμήσωσιν, ἐὰν πέσωσιν ἀφ' ὑψηλοῦ, ἐὰν κτυπηθῶσι δυνατὰ κατὰ κεφαλῆς καὶ ἐὰν καταληφθῶσιν ὑπὸ ἐπιληψίας.

Ὅλως τὸ ἐναντίον ὅμως πρέπει νὰ συμβαίῃ εἰς τοὺς ὑπὸ ἀποπληξίας προσβληθέντας. Ἐδῶ ἀνάγκη ἀπόλυτος εἶνε νὰ ἐγερθῇ ὁ ἀσθενὴς. Οὗτος ἔχει αἱματοχρουν, ἢ μᾶλλον κυανοῦν τὸ πρόσωπον, πεψυσιωμένους τὰς παρειάς (il fume la pipe, καθὼς λέγουσιν προσφυῶς οἱ Γάλλοι), εἶνε θερμὸς κτλ. Ἡ ἀποπληξία εἶνε ἀποτέλεσμα συμφορήσεως κατὰ τὴν κεφαλὴν. Τὰ αἷμα πιέζει καὶ θλίβει τὸν ἐγκέφαλον, ἐπειδὴ διερράγη μία ἀρτηρία. Ἐὰν λοιπὸν ἀφήσωμεν τὸν ἀσθενῇ ἐξηπλωμένον, ἢ αἱμορραγία δύναται νὰ προσλάβῃ τοιαύτας διαστάσεις, ὥστε ἄμεσον ἀποτέλεσμα νὰ ἔχῃ τὸν θάνατον.

Συχνὰ πυκνὰ συμβαίνει νὰ καταπατηθῇ τις καθ' ὁδὸν ὑπὸ ἀμάξης· ἀπευκταῖον, εἰς ὃ ὑπόκεινται πρὸ πάντων τὰ παῖδια. Ταῦτα ἐξάγονται κατόπιν κατάψυχρα καὶ νεκροφανῇ ἐκ τῶν τροχῶν τῆς δολοφονοῦ ἀμάξης. Ἐὰν τὰ ἐκδύσωμεν, παρατηροῦμεν πολλάκις ὅτι οὐδὲ τὸ παραμικρὸν τραῦμα φέρουσιν ἐπὶ τοῦ σώματος. Καὶ ἐν τούτοις εὗρισκονται ἐγγὺς τοῦ θανάτου· πιθανὸν π. χ. νὰ διετάμῃ τὸ ἥπαρ, ἢ νὰ ἐβλάβῃ ὁ ἐντερικὸς σωλὴν κτλ. ἐπὶ τοῦ δέρματος ὅμως οὐδὲν ἴχνος εὗρίσκομεν, ἐπειδὴ τοῦτο εἶνε ἐλαστικὸν καὶ ὑποχωρεῖ εἰς τὴν πίεσιν, ἢ εἰς τὸ κτύπημα. Ἐδῶ πᾶς ὁ μὴ ἱατρὸς δύο τινὰ ἔχει νὰ πράξῃ ἀμέσως, νὰ ἐφαρμόσῃ πρῶτον ψυχρὸς καὶ δεύτερον νὰ συμπίεσῃ τὸ ἀλγούν μέλος. Οὕτως ἐπιτυχάνεται ἴσως ἡ διακοπὴ τῆς ἐσωτερι-